

[Jørgen Tved]

Han forløb sig lidt, eller måske var det ønsketænkning, da han antydede, at man eventuelt kunne se miljødgifterne i forhold til militæruddgifterne. Den gik ikke. Jeg ved, at hr. Engell indimellem godt kan være et venligt menneske, så jeg vil spørge ham: Hvorfor ikke hjælpe de unge socialdemokrater lidt? Hvorfor ikke fortælle dem, at vi nu skal have sat militæruddgifterne op til 20 eller 25 mia. kr. om året? Så kunne de unge socialdemokrater sige, at nu har vi sparet 7-7,5 mia. kr. eller endnu mere. Skatteyderne ville komme til at betale det samme, men de unge socialdemokrater kunne da smykke sig med lånte fjer i den anledning.

Man skal dog være meget forsigtig med lånte fjer, for jeg har tidligere i en anden debat i Folketinget sagt til Socialdemokraterne – når de nu vil gøre så meget for miljøet – om det ikke var en idé at snakke lidt med deres borgmestre rundt omkring, som meget ofte ser på tingene ud fra andre betingelser, netop når man snakker miljø. Her diskuterer man jo arbejdspladser og erhvervsliv, at man skal passe på, at man ikke påfører erhvervslivet for store omkostninger. Må jeg bringe Hillerød Kommune i erindring?

Så skal jeg sige til hr. Engells beroligelse, at kommer der et rødt kabinet – og må det ske snart – bliver Fælles Kurs en del af det, og vi skal nok sørge for, at det bliver holdt på ret kurs.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslag om motiveret dagsorden nr. D 45 af Leif Hermann (SF), Trøjborg (S) og Marianne Jøved (RV)

vedtoges enstemmigt med 115 stemmer.

Hermed sluttede forespørgslen.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 179:

Forslag til lov om ændring af lov om bygningsfredning. (Kommunal registrering af bygninger m.v.).

Af miljøministeren (Chr. Christensen).
(Fremsat 20/1 88).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 180:

Forslag til lov om ændring af lov om kommuneplanlægning. (Bevaringsplanlægning m.v.).

Af miljøministeren (Chr. Christensen).
(Fremsat 20/1 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Baadsgaard (S):

Lovforslagene, som vi har til behandling her, er en opfølgning af Folketingets dagsorden af 2. december 1986, som blev vedtaget af et bredt flertal i Folketinget.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Tilstedeværelsen af de mange i salen har medført et støjniveau, som ikke kan accepteres.

Baadsgaard (S):

Socialdemokratiet kan støtte de to forslag i hovedlinjerne. I forhold til dagsordenens punkter er lovforslagene rimeligt dækkende på de fleste områder.

Det svageste punkt er om dagsordenens punkt 3, hvor der står: »sikring af vedligeholdelse af bevaringsværdige ejendomme opført før 1940.«

Vi synes, det er udmærket med registreringen og med opprioriteringen af bevaringshensyn i kommuneplanloven, skærpet lokalplanpligt og dokumentationscentre osv. Der er heller ingen tvivl om, at en registrering og en erklæring om en bygnings bevaringsværdi i sig selv vil øge interessen for at sikre en bygnings bevaring. Øget vejledning og information over for ejerne og offentligheden vil også kunne bidrage til en styrkelse af bevaringsindsatsen. Det er sådan set helt i orden.

Men tilbage står spørgsmålet, om det er tilstrækkeligt. Som jeg læser forslagene, er der jo ingen handlepligt hvad angår vedligeholdelse. Ejerne er ikke pålagt en pligt, uanset om der er lavet en lokalplan. Hvis det var så enkelt at sikre bygningers vedligeholdelse, havde vi nok ikke så mange problemer med vedligeholdelse af beboelsesejendomme inden for udlejningssektoren.

[Baadsgaard]

Jeg forstår, at der inden kommuneplanrevisionen i 1996-97 skal fastsættes regler om, hvorledes bestemmelser om bevaring af bebyggelser skal indpasses i selve kommuneplanen. Hvilke bestemmelser er det, ministeren har i tankerne på det område?

Der er flere, mere tekniske forhold, vi gerne vil se nærmere på under udvalgsarbejdet. Det interesserer os bl.a. også, om de ressourcer, der er anvist, nu er tilstrækkelige.

Jeg synes, det er værd at bemærke, at ministeren nævner, at det på det personalemæssige område skal kunne klares af løst ansat personale.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Der er mange rundt i salen, der har meget gennemtrængende stemmer, som i alt for høj styrke når herop.

Baadsgaard (S):

De 51 mio. kr., som er afsat til registreringen over 7 år, kan jeg også have mine tvivl om kan dække kommunernes udgifter. Jeg forstår, og det er vi helt enige i, at kommunerne skal have udgifterne refunderet.

Øget arbejde med lokalplanlægning osv. i kommunerne er slet ikke medtaget som en byrde, der vil koste kommunerne noget. Det må vi også vurdere nøjere.

Dertil kommer Kommuneforeningens bemærkninger om, at registreringen og dokumentationscenteret og dokumentationsmaterialet skal fremstilles på en bestemt måde, for at det bedst muligt kan falde ind i kommunernes arbejde med de ting. Jeg håber, at vi kan få bekræftet, at ministeren er indstillet på, at sådan skal det komme til at foregå.

Der er en anden ting, der også har med kommunernes økonomi at gøre: Hvis nu kommunen nægter tilladelse til nedrivning af en ejendom, kan ejeren forlange ejendommen overtaget af kommunen mod erstatning. Hvem skal dække de udgifter? Afhængigt af svaret vil det påvirke resultatet af det, som lovforslaget her søger at opnå.

Der er også en interessant bemærkning vedrørende landbrugets bygninger. Der står i bemærkningerne, at der skal tages specielle hensyn til de driftsmæssige og produktionsmæssige forhold. Jeg spørger: Hvorfor specielt til landbruget? Det giver mig næsten anledning til

at tro, at det er skrevet med ført hånd. Jeg kan ikke se, at der er nogen specielle hensyn, der skal tages dér. Hvorfor ikke til andre erhverv? Hvordan skal det afbalanceres med bevaringshensynene?

Socialdemokratiet kan som sagt støtte lovforslagene i hovedlinjerne, og vi går ind i udvalgsarbejdet med det mål at få lovforslagenes hovedmål opfyldt.

Engell (KF):

Ministerens to forslag kan af regeringen opfattes som en prisværdig og passende måde at markere Christian den Fjerde-året og 70-året for vedtagelsen af den første bygningsfredningslov på. Det Konservative Folkeparti har gennem alle årene anset indsatsen for at bevare vores bygningsværdier som særdeles væsentlig, og vi kan også i dag give fuld tilslutning til ministerens forslag.

Selv om der i mange kommuner lokalt gennem årene har været gjort og gøres en stor indsats for at værne og for at bevare værdifulde bygninger og bymiljøer, må vi alligevel konstatere, at det langtfra er tilfældet alle steder. Også i de allerseneste dage har vi set eksempler på, at bevaringsinteresser ikke tages som en selvfølge. Vi har nok generelt set været for lidt opmærksom på de kulturhistoriske og miljømæssige værdier, vi har omkring os.

Derfor ser jeg det i virkeligheden som det allervigtigste i ministerens forslag at få skabt en holdningsændring til bevarelsen af værdifulde bygninger og bymiljøer. Det er først og fremmest lokalt, at denne forståelse skal styrkes. Når først de bygningsmæssige værdier er gået tabt, er det for stedse.

Omvendt har vi set mange eksempler på, at bevarelsen og istandsættelsen af en gammel bygning eller et bymiljø pludselig er blevet hele byens stolthed.

Men sådan er det langtfra gået i alle tilfælde. I alt for mange situationer kan vi i dag hvide den lokale historiske forenings billedbog frem og se, hvordan bygninger og bymiljøer så ud for år tilbage, og så sukkende stille spørgsmålet: Hvorfor i alverden gjorde vi ikke noget for at bevare de værdier?

Efter Det Konservative Folkepartis opfattelse er det vigtigt at fastholde den hidtidige deling af opgaverne. Fredning er en statslig opgave, hvorimod bevaringsinteresserne og herun-

[Engell]

der også udarbejdelsen af bevaringsplaner må være et kommunalt anliggende. Staten bør gennem lovgivning give kommunerne samt de foreninger og lokale interesser, der i øvrigt er aktive omkring bevarelsen af bygningsværdierne, et værktøj i hænde.

Men efter vores opfattelse skal Planstyrelsen ikke fare land og rige rundt med et katalog og banke kommunerne i hovedet, selv om det ind imellem kunne være ønskeligt. Det er lokalt, at der skal skabes forståelse og engagement. Når smukke og værdifulde bygninger forsvinder, er det først og fremmest det lokale miljø, som bliver fattigere. River man et bevaringsværdigt hus ned, rammer det én selv først og fremmest.

Omvendt har vi set mange eksempler på fine løsninger. Lad os bare nævne Uldspinderiet Thisted, Klædefabrikken i Usserød, Brandts Fabrik i Odense og Miehes gamle bygninger i Rold, eksempler, som jo er kendt over det ganske land.

Den registrering, som ministerens forslag lægger op til, vil uden tvivl blive et godt værktøj. Vi er, som den socialdemokratiske ordfører, naturligvis opmærksom på, at der er tale om en ny og ganske omfattende opgave for kommunerne. Vi har noteret os kommentarerne fra Kommunernes Landsforening. Vi bør nok lytte til de råd, der kommer derfra, sådan at det praktiske registreringsarbejde ikke bliver mere belastende og dyrere end nødvendigt.

Men efter konservativ opfattelse er der også tale om opgaver, som kommunerne selv har og bør have en klar interesse i. Hvem er dog nærmere til at beskytte og bevare de lokale værdier end de folkevalgte, der har ansvaret for udviklingen i det lokale område? Bygningsbevaringer og bevaring af værdifulde miljøer må dog være en kær og nærliggende opgave for dem, der ønsker, at de lokale samfund skal give deres borgere rige og smukke oplevelser.

Vi er enige i det forslag, der placerer de bygningsbevarende interesser stærkere i den kommunale planlægning. Hermed lægges der op til, at dette område får en langt stærkere placering i planlægningen, forhåbentlig med det resultat, at flere bevaringsværdige bygninger og miljøer kan bibeholdes.

Vi lægger også vægt på, at der er tale om levende miljøer. Som ministeren også understreger, er det ikke bare et spørgsmål om at beholde gamle bygninger, uden at de har en anvendelse

enten til at bo i eller til at arbejde i, et sted, hvor mennesker lever og virker.

Ifølge forslaget fjernes den hidtidige 100-årsregel i forbindelse med bygningsfredning. Det mener vi er et rigtigt forslag. Arkitektoniske kvaliteter kan ikke diskuteres ud fra en aldersgrænse. Tværtimod må man sige, at netop meget nyere byggeri er utrolig sårbart på grund af de kunstneriske kvaliteter og raffinementer. Der er da en risiko for, at bygningerne kan miste deres arkitektoniske værdier, hvis om- og tilbygninger ikke respekterer de kvaliteter, som byggeriet indeholder. Det er også godt, at man gennem fredning har sikret en række af disse byggerier. Ser vi på hovedstadsområdet, gælder det for eksempel Bakkehusene i Bellahøj, Utzons huse i Fredensborg og Bella Vista i Klampenborg for bare at nævne nogle eksempler.

I den allerseneneste tid har vi, som jeg nævnte, også oplevet dejlige og særprægede bygninger enten blive nedrevet eller stående på kanten af nedrivning. Det gælder bl.a. Trekroner Bryghuset i Valby og præstegården på Fyn. Jeg skal ikke gå i detaljer med disse sager. Forhåbentlig lykkes det at bevare bryghuset. Præstegården så vi jo forleden falde for bulldozerne. Jeg vil blot sige, at det er trist og synd, hvis sådanne bygninger forsvinder. Men det er mest synd for de lokalsamfund, som bliver fattigere ved det.

I flere situationer har det vist sig, at en fornuftig forhandlingsfrist kunne åbne vejen for en løsning af problemerne, så der blev bedre tid til at finde en konstruktiv model. Vi mener ikke i den konservative gruppe, at det er rimeligt, at man den ene dag kan erklære en bygning for bevaringsværdig og næste dag se, at den bliver nedrevet. Gennemfører vi ministerens forslag, vil det ikke kunne ændre på denne situation. Derfor mener vi i den konservative gruppe, at der i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan være grund til at se på, om der kan findes metoder, f.eks. en frysning af situationen i en periode, der kan give bedre tid til at sikre bevaringsinteresserne.

Vi overser ikke, at der er 300.000 bevaringsværdige bygninger, hvor der naturligvis ikke er mulighed for hverken statsligt eller kommunalt at gå ind med store summer. Men omvendt mener vi, at der må kunne findes andre veje, og dem vil vi gerne undersøge omhyggeligt.

[Engell]

Det skal også ses i sammenhæng med, at det offentlige ikke altid står uden muligheder for at bidrage til en positiv løsning af bygningsbevaringsproblemer. Planstyrelsens direktør, Henning Hummelose, pegede i Berlingske Tiden den 3. februar på flere muligheder, som efter min opfattelse er meget positive og udtryk for nytænkning og fleksibilitet.

Direktør Hummelose siger således, at man eksempelvis kan tænke sig situationer, hvor en bygherre, der ønsker nedrivning af en bevaringsværdig ejendom, kan gives lov til en højere bebyggelsesprocent på den øvrige del af byggeriet, mod at den bevaringsværdige ejendom fastholdes. Det mener jeg er udtryk for en forhandlingsplanlægning, som man kender i udlandet, og som måske også i større omfang kunne anvendes herhjemme også i forbindelse med de områder, som lovforslagene dækker. I det hele taget er der nok grund til en større fleksibilitet på dette felt. Kendsgerningen er jo, at hvis Christian den Fjerde havde levet i dag, ville han næppe have fået byggetilladelse til en stor del af sine projekter, og det havde da været synd.

Men sammenfattende skal jeg sige, at vi i den konservative gruppe er meget positive over for ministerens forslag, som vi synes på en smuk måde viderefører og styrker indsatsen på dette vigtige område.

Leif Hermann (SF):

Jeg kan ikke lade være med at komme med en kommentar til hr. Engells sidste bemærkning. Det må da vist være, fordi hr. Engell forestiller sig selv i rollen som bygningsinspektør, at Christian den Fjerde ikke havde fået byggetilladelse.

I 1969 kom der en betænkning nr. 517. Det var den berømte kulturpolitiske redegørelse, som daværende kulturminister Helveg Petersen stod bag. Denne kulturpolitiske redegørelse beskæftigede sig med umådelig mange aspekter af samfundslivet, herunder også det aspekt, der hedder bygningskultur. Jeg vil gerne have lov til indledningsvis at citere et kort stykke fra betænkning nr. 517, side 32, hvor man efter at have konstateret, at de gamle bystrukturer nu er ved at blive sprængt, siger følgende under overskriften »Hvorfor bygningsbevaring?«:

»Ved en sådan sprængning vil der ske to ting. Dels vil mange gamle bygninger erstattes af nye, ofte større, dels vil den forståelighed i bystrukturen, som byggede på en langsom og traditionsbunden udvikling, let gå tabt, og byens fysiognomi udviskes. Vil man undgå denne sprængning, må man derfor i byplanlægningen tilstræbe en bevaring af disse ældre byområder, hvor hver enkelt funktion i tidens løb har fundet sin naturlige plads, og hvor huse, gader og kvarterer igennem deres arkitektoniske udtryk tegner den struktur, som, uden at man behøver at gøre sig dette forhold klart, giver byen en forståelighed og dermed atter gør den vedkommende og meningsfuld.«

Jeg synes, at det, der blev skrevet i den betænkning i 1969, har fuld gyldighed i dag, når vi taler om de to lovforslag, miljøministeren her har lagt på bordet som en rimelig loyal opfølgning af den forespørgsel, vi havde i december 1986 om bygningsfredning og bygningsbevaring.

Som i 1986 har vi også i dag en noget dyster optakt til behandlingen af disse forslag. I 1986 var det Søfrontsagen, en sag, hvor Landsretten i øvrigt for tre dage siden har afsagt en dom – det vender vi tilbage til, kan jeg fortælle miljøministeren, i Miljøudvalget – om, at Frederiksberg Kommune var berettiget trods modsatrettede retningslinjer i Kommuneplanens hovedstruktur til at vælte bevaringsværdige ejendomme.

I dag er den konkrete optakt lidt anderledes. Vi ved, som hr. Engell sagde, at nu har man væltet en præstegård på 144 år i Øster Hæsinge på Fyn, til trods for at der faktisk var en køber til den. Vi ved, at sukkerkogeriet på Christianshavn ryger med den centralt placerede bygning i midten, således at det, der kommer til at stå tilbage, i og for sig ikke bliver forståeligt, jf. hvad der blev sagt i 1969 i betænkning nr. 517.

Hr. Engell har nogle forhåbninger om, at hans bryghus i Valby, Trekronerbryghuset, kan blive stående. Jeg håber, hr. Engell har ret.

Jeg vil gerne sige, at ildprøven for disse forslag bliver, om vi undgår den slags ting i fremtiden. Det sagde hr. Engell, at det gør vi nok ikke. Jamen det beror sandelig på, hvorledes vi indretter disse forslag. Der er ikke tvivl om, at hvis det er således, at vi strammer, og at vi tager som udgangspunkt, at vi vil undgå, at man havner i en situation som med Sukkerkogeriet, Øster

[Leif Hermann]

Hæsinge eller Trekronerbryghuset, hvis det er det, vi vil undgå, kan vi naturligvis formulere bestemmelser, der forhindrer, at byerne bliver ødelagt.

Jeg synes, at der måske er et enkelt problem i bygningsfredningslovsændringerne, som hr. Engell også har peget på, og det er registreringen. Nu har det vel ikke været særlig nemt for miljøministerens Planstyrelse at arbejde med forsøgsregistreringer, således som decemberdagsordenen fra 1986 var formuleret, men udvalget har allerede som første bilag til lovforslaget modtaget en henvendelse fra Dansk Kulturhistorisk Museumsforening, der bl.a. påpeger, at der i forvejen eksisterer visse registre, f.eks. det eksisterende Kulturhistoriske Centralregister, som det hedder i brevet fra Museumsforeningen dateret den 13. januar.

Det er måske nok væsentligt at være opmærksom på, at den registrering, der har fundet sted i kommunerne i form af registranter – det er ikke mange kommuner, der har lavet dem, men nogle er der dog – plus hvad der ellers måtte være inden for museumsvesenet og Kulturministeriet, at der sker et samarbejde mellem Planstyrelsen og de instanser for at få tilvejebragt en registrering, som så mange som muligt kan være med til, således at man også udnytter de ressourcer, der allerede er brugt på dette område.

Der er et andet aspekt, som måske også er vigtigt at få trukket frem, nemlig spørgsmålet om, hvilken rolle Det Særlige Bygningssyn får, hvis vi gennemfører de lovforslag, der ligger her. Jeg kan nemlig udmærket forestille mig, at Det Særlige Bygningssyn vil få ganske betydelig meget mere at se til, end Det Særlige Bygningssyn har i øjeblikket. Når Bygningssynet som rådgiver i spørgsmål om fredninger skal ind i billedet, hvor sigtet er at få bevaret noget mere, vil Bygningssynets opgaver ganske af sig selv blive kraftigt forøget.

Det må vel også betyde noget med hensyn til de midler, der er til rådighed for Statens Bygningsfredningsfond. Ganske vist er grundsigtet med det lovforslag ligesom grundsigtet med forespørgslen ikke, at vi skal fortsætte – om jeg så må sige – enkeltfredninger i den klassiske tradition, men at vi skal sikre bevaringer ud fra bredere helhedssynspunkter. Alligevel kan jeg ikke forestille mig, at Bygningsfredningsfonden ikke nødvendigvis må have tilført flere midler

på den ene eller på den anden måde. Det er naturligvis spørgsmål, som kan behandles under udvalgsarbejdet, men jeg nævner dem allerede her, fordi det synes, som om de konsekvenser af lovforslaget ikke er nævnt i bemærkningerne.

Det andet lovforslag, som også er en opfølgning af decemberdagsordenen, er om ændringerne i kommuneplanloven. Det er rigtigt og – synes jeg – også loyalt, hvad miljøministeren har gjort med fremsættelsen af dette lovforslag. Men det viser jo alligevel, at vi trods alt ikke i dagsordenen er i stand til at være så præcise, så tilkendegivelserne bliver sådan, at der ikke kan rejses indvendinger imod dem. Vi har den 9. februar 1988 fået en henvendelse fra Kommunernes Landsforening, der faktisk fortæller os, at den skærpelse af lokalplanlægningen i forbindelse med nedrivninger, som er foreskrevet for at sikre bevaringsværdige bygninger, finder man problematisk, idet den hos borgerne vil kunne vække falske forhåbninger om, at nedrivningen af bevaringsværdige bygninger kan hindres.

Det er meget uheldigt, hvis det virkelig er rigtigt, at der er formuleret en bestemmelse, der kan vække falske forhåbninger hos borgerne om, at man kan hindre nedrivninger. Enten lægger Landsforeningen til grund, at borgernes indsigelser i forbindelse med en lokalplanlægning om nedrivning ikke har nogen virkning – det kan man udmærket forestille sig, for der er masser af borgerindsigelser, der aldrig tages til følge – eller også lægger Landsforeningen til grund, at sådan som bestemmelsen er formuleret, er den ikke effektiv. Det er også noget, vi vil se på i udvalget.

Jeg vil gerne spørge miljøministeren, og det må ministeren gerne svare på nu. Alt dette hjælper jo ikke så frygtelig meget, hvis man ikke gør befolkningen opmærksom på, at det er Folketingets linie, at der nu skal ske yderligere bevaring, og at denne bevaring bl.a. skal ske gennem kommuneplaner og lokalplaner. Kommunerne skal engang i den kommunale valgperiode tage spørgsmålet om kommuneplanens eventuelle revision op.

Nu er det så moderne inden for andre områder at udmelde temaer – det er et skrækkeligt udtryk, men jeg tror, ministeren forstår mig, når jeg bruger det. Kunne ministeren ikke godt forestille sig, at han udmeldte det tema næste gang, kommunalbestyrelserne skal i gang med

[Leif Hermann]

at foretage revision af kommuneplanerne: bevaringsplanlægning, og så samtidig satte en kraftig indsats ind for at gøre offentligheden opmærksom på, at her er der en mulighed for at få indflydelse på tingene?

(Kort bemærkning).

Behnke (FP):

Først en kort bemærkning til hr. Leif Hermanns bemærkninger til Sukkerkogeriet og den præstegård, der netop er blevet revet ned.

Hvis man fra Folketingets side vil blande sig i, om bygninger skal fredes eller ej, kan der da højst blive tale om bygninger i offentligt eje. Hvis det er bygninger i privat eje, er det den private ejendomsret, der bestemmer, hvad der skal ske med de bygninger.

Lad mig til hr. Engells bemærkninger om, at hvis Christian den Fjerde skulle have bygget nogen af de bygninger, han har stået for, i dag, ville han næppe have fået byggetilladelse, spørge: Er det ham, der er noget galt med, eller er det måske os, der er noget galt med, siden de bygninger, man vurderer som værende flotte og gode, ikke kunne blive bygget i dag?

Som en forlængelse af det hvem siger så, at den smag, vi har anno 1988, er den rigtige smag? Om 10, 20 eller 50 år vil man måske anse de bygningsfredninger, vi foretager i dag, som vanvid, fordi det slet, slet ikke er udtryk for det, man til den tid har som smag.

Hvis Danmark som nation skal have mulighed for at udvikle sig, kan det ikke nytte noget, at vi til alle tider vil bevare bygninger og opfatte dem som det mest vigtige. Hvis vi havde gjort det helt tilbage i historisk tid, ville vi stadig væk have befundet os i et land, hvor vi udelukkende havde haft jordhuler. Der ville ikke have været plads til de mange fine ting, som vi har fået siden da. Hver tid har sine bygninger, og sådan skal det også være fremover. Vi skal lade være med at have en romantisk opfattelse af, at fortidens bygninger bliver vi nødt til at have til alle tider.

Første næstformand (Knud Østergaard):

Korte bemærkninger er ikke beregnet til at føre almindelig debat, men til at uddybe det, som den forrige taler har fremført.

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 12.03

Mødet genoptaget kl. 13.00

Forhandlingen genoptoges.

Mejdahl (V):

Baggrunden for lovforslaget er jo den dagsorden fra den 2. december 1986, som blev vedtaget med samtlige partiers stemmer med undtagelse af Fremskridtspartiets. Dengang blev det pålagt regeringen at forstærke indsatsen for bygningsfredning og bygningsbevaring samt at fremkomme med et forslag til lovgivning i folketingsåret 1987-88. Det er dette lovgivningsinitiativ, vi drøfter her i dag.

Jeg skal på Venstres vegne tilkendegive, at vi er helt enige i lovforslagets hovedsigte. Vi har megen sympati for, at vi skal værne om de værdier, vi har i samfundet, herunder de arkitekturværdier, vi har, såsom bygningsværker og bygningsmiljøer. Jeg tænker ikke kun på de mange herregårde og slotte og de gamle landsbykirker, men også på en lang række bygninger af anden art, som det kan være værdifuldt at værne om og bevare.

Der står i bemærkningerne til lovforslag nr. L 179, at man også vil gennemføre bestemmelser, der åbner muligheder for at yde støtte til institutioner, der arbejder for udbredelse af håndværksmæssig viden og kunnen. Det tror jeg er en god tanke, for det har vist sig, at det undertiden kniber med at få håndværkere, der mestrer det at restaurere gamle bygninger. Det er noget, som man rundt omkring i menighedsrådene kommer ud for, når en gammel landsbykirke skal hovedrestaureres. Derfor kan det være nyttigt, at man udbreder kendskabet til den håndværksmæssige viden og kunnen på disse områder.

I bemærkningerne står der endvidere noget, som jeg er ganske uenig i. Der står, at bevaringsværdierne i dag mere end nogen sind tidligere er truet såvel af den almindelige forurening som af en manglende viden og forståelse for værdiernes bevarelse og vedligeholdelse.

Forureningen kan naturligvis også true gamle bygninger, men jeg tror, der er en stigende bevidstgørelse i befolkningen om nødvendigheden af at værne om gamle bygninger. Der er masser af lokale bevaringsforeninger, der gør et

[Mejdahl]

stort og uegennyttigt arbejde for at interessere den øvrige befolkning for at værne om de værdier, man har.

Derfor tror jeg, der er ganske god grobund for, at man, som der står i bemærkningerne, gennem en målrettet informations- og vejledningsindsats kan udbrede kendskabet til værdierne og til deres pleje og opretholdelse.

Jeg tror også, at byfornyelsesmidlerne bruges i større omfang end tidligere rundt om i landet, også i de tyndere befolkede områder, altså i småbyerne, bl.a. med det sigte at værne om bygninger og bymiljøer, som er bevaringsværdige. Hertil kommer også, at der er mange kommuner, der stiller krav i lokalplanerne til nybyggeriets udseende og til det sammenhængende udseende i nye udstykningsområder.

At kravet om 100-års-bestemmelsen ophæves, har vi ingen indvendinger imod. Det bør ikke være alderen alene, der er bestemmende for, om en bygning skal bevares. Vi er enige i, at arkitektonisk og kulturhistorisk værdifulde bygninger skal kunne fredes uanset alder. Men – for der er også et men ved denne sag – det er et stort apparat at sætte i gang. Vi har ca. en million bygninger fra før 1940, og der forestår således et kæmpearbejde for kommunerne med at registrere disse bygninger.

Jeg forstår godt, at Kommunernes Landsforening tog afstand fra registreringspligten. Det bliver en stor opgave oven i alt det andet, som kommunerne har at gøre.

Jeg har nok ikke samme forståelse for, at Københavns og Frederiksberg Kommuner ikke kan tilslutte sig lovforslagets hovedsigte, for ikke mindst i København ser vi eksempler på nedrivning af bygninger og bymiljøer, som måske skulle have været bevaret.

Jeg håber, at det nye kontor, som er oprettet i Planstyrelsen, må have en heldig hånd til at få alt det praktiske op at stå, så det hele ikke drukner i registre, papir og bureaukrati.

De tekniske opklaringer må vi tage fat på under udvalgsarbejdet, og jeg forudser, at der bliver en del spørgsmål; BBR-registeret må jo også kunne anvendes til dette formål.

I Venstre lægger vi vægt på, at de lokale vurderinger og beslutninger i høj grad bliver hørt også i disse sammenhænge.

Jeg kan heller ikke tilbageholde en betænkelighed angående § 32, der vedrører adgang til privatmands ejendom, men jeg håber, at min betænkelighed viser sig ubegrundet i praksis.

Nu må bevaringshensynet ikke gå så vidt, at det virker totalt lammende på erhvervslivets aktivitetsudfoldelse, og jeg har da også noteret med tilfredshed, at der i bemærkningerne står et afsnit om, at der ved registrering af specielt landbrugsbygninger bør tages hensyn til drifts- og produktionsmæssige forhold. Det må vel også gælde andre erhvervsejendomme, som hr. Baadsgaard var inde på i formiddags.

Der står i bemærkningerne, at kommunerne skal holdes skadesløse i økonomisk henseende. Det mener jeg også må gælde privatpersoner, hvis vi fra det offentlige side har en interesse i at bevare og vi derfor pålægger restriktioner og rådighedsindskrænkninger af privat ejendom.

Jeg skal ikke knytte mange bemærkninger til lovforslag nr. L 180. De ændringer, der er foreslået deri, er nødvendiggjort af lovforslag nr. L 179 for at skaffe den fornødne lovhjemmel til at føre dette forslags intentioner ud i livet. Loven kan måske for nogle blive et forsinkende led, men jeg håber, at de kommunale myndigheder tager vide hensyn – det er ikke et ukendt begreb i kommunerne.

Jeg skal på Venstres vegne give tilslutning til lovforslagene og til et konstruktivt udvalgsarbejde.

Marianne Jelved (RV):

Det er et vigtigt miljø- og ikke mindst kulturpolitisk skridt, der tages med disse to sammenhængende lovforslag. Det er også et overordentlig ambitiøst projekt at registrere alle bygninger fra før 1940 med henblik på at sikre bevaringsværdige bygninger og miljøer.

Det er vigtigt, at vi får skabt rammer og muligheder for disse bevaringshensyn. Der har været og er vel stadig tendenser i retning af, at det er billigere at rive ned og bygge nyt end at renovere og bevare.

Resultaterne ses i den ene bygade efter den anden med bankers, forsikringsselskabers og andres prestigebyggerier.

Heldigvis er interessen og forståelsen for at bevare miljøer blevet større i almindelighed, men redskaberne til at gøre et målrettet og prioriteret arbejde har vist sig noget utilstrækkelige, og det er baggrunden for lovforslagene. Men hermed har Det Radikale Venstre ikke sagt, at vi skal bevare alt for enhver pris, men vi skal vurdere det bevaringsværdige set i en helhed og ikke kun i enkeltlementerne.

[Marianne Jelved]

Gennemførelse af dette ambitiøse projekt er for en væsentlig dels vedkommende pålagt kommunerne. Bevaringsværdige områder skal afgrænses og indgå i kommuneplanlægningen, og pligten til at udarbejde lokalplaner bliver skærpet.

Kvaliteten og dermed resultatet af disse omfattende registreringer skal være god nok, for at det skal føre til et ordentligt resultat. Vi mener i Det Radikale Venstre, at kvaliteten af materialet afhænger af den måde, hvorpå registreringen lægges til rette i kommunerne, og den afhænger også af, i hvilket omfang vi får kommunerne engageret i opgaven. Vi mener, der er tale om en opgave, som kommunerne nu bliver nødt til at prioritere højere, end det hidtil er sket.

Det er derfor med bekymring, at vi kan læse i bemærkningerne til lovforslagene og i det brev, der er kommet til Folketingets Miljøudvalg, at Kommunernes Landsforening hverken kan tilslutte sig forslaget om en registreringspligt for kommunerne eller hovedprincipperne i det forslag til ændring af lov om kommuneplanlægning, vi også behandler. Og det er nærmest alarmerende bekymrende, at vi kan læse, at Københavns Kommune og Frederiksberg Kommune ikke kan tilslutte sig hovedprincipperne i hverken det ene eller det andet lovforslag.

Der er vægtige grunde til at respektere og bevare vores fortids bygninger og miljøer, og jeg tror faktisk også, at kommunerne er interesseret i det. Derfor må vi finde en måde, som kommunerne kan arbejde med registreringen på, så resultatet bliver godt nok, og vi vil også meget gerne i denne sammenhæng styrke det decentrale engagement. Derfor er der faktisk en ret stor opgave i at få tilrettelagt dette gode og vigtige projekt på en sådan måde, at kommunerne kan spille med.

Der er selvfølgelig også muligheder for at kigge på andre registreringer, som allerede er foretaget, og andre registre, som eksisterer. Der kan også være andre tekniske ting i lovforslagene, der jo er nok så omfattende, som vi gerne vil se på under udvalgsarbejdet, men jeg vil gerne understrege her ved førstebehandlingen, at hvis vi ikke får skabt nogle måder at gøre det på, som kommunerne kan gå ind for, kan vi lige så godt lade være. Vi er nødt til at få dem, der skal udføre arbejdet, til at acceptere og gå med i sel-

ve projektet; ellers tror jeg, det er spildt. Men jeg mener også, at kommunerne inderst inde er interesseret; de har bare mange andre opgaver, og derfor skal vi finde den mest hensigtsmæssige måde at få dette her gjort på.

Kirsten Madsen (FP):

Fremskridtspartiet mener, det er udmærket, at man i tidens løb har bevaret de monumenter, der har haft størst bygningsmæssig værdi. Men denne udvidelse af loven tilsigter en undergravning af den personlige, private ejendomsret, således at ikke alene egentlige bygningsmonumenter, men også bygningsmæssige helheder bevares. Dermed går socialiseringens svøbe med stormskridt hen over Danmark; hvor det før var historiske monumenter, ønskes nu hele bydele erklæret bevaringsværdige.

Dette betyder dyrere byggegrunde og dermed ringere nybygninger og dermed lavere levestandard. I en krisetid med stigende omkostninger på stort sagt alle områder er det toppen at lade dødt materiale få fortrinsstilling.

I går talte vi her i Folketinget om det betimelige i, at alle former for sygdomme skulle behandles uanset omkostningerne. I dag er det døde mursten, det gælder. Tror Folketinget, at midlerne er ubegrænsede? I så fald tager det fejl. Vi er nået en øvre grænse for, hvad borgerne kan klare. Det vil hæmme både byggeprojekter og erhvervs muligheder, det vil stække den private ejendomsret til brug af egne bygninger, og som lyn fra en klar himmel kan man nu beslutte at knuse familiernes planer.

Fremskridtspartiet vil indstille begge lovforslagene til forkastelse.

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jeg vil begynde med på CD's vegne at give tilslutning til forslagene, og så vil jeg fortsætte med at tilkendegive, at Kristeligt Folkeparti selvfølgelig også går ind for dem. Det har været lidt ejendommeligt at høre de forskellige holdninger til forslagene, ikke mindst Fremskridtspartiets synspunkt. Jeg sad og tænkte på, hvad der ville være sket, hvis vi ikke havde bevaret alle de smukke bygninger, vi har ude over landet. Det er meget vigtige lovforslag, vi behandler her, men det er lige så vigtigt, at lovgivningen bliver administreret rigtigt, og at vi får taget rigtigt fat på det.

[Inger Stilling Pedersen]

Det er også vigtigt, som det tidligere er sagt, at de bygninger, vi gerne vil sikre, bevares, sådan at det ikke bliver nogle døde mursten, nogle monumenter over et eller andet, der står, men at de bliver anvendt. Det gælder både landbrugsbygninger, nedlagte fabriksanlæg og meget andet.

Men det må også slås fast, at der selvfølgelig ikke er tale om, at alle bygninger i Danmark fra før det årstal, vi fastsætter, fremover skal være fredede. Meningen er, at man vil give de bygninger, der er bevaringsværdige, en chance, altså give det offentlige et redskab i hænde, som en af ordførerne udtrykte det, sådan at man har en mulighed for at sikre det, der virkelig er bevaringsværdigt.

Rundt om i landet kan man se, hvordan der er bevaret hele gademiljøer og investeret mange penge for at lave bygninger om, så de stadig væk kan bruges af mennesker, at fabrikker er lavet om til kulturcentre og meget andet, hvor der virkelig kommer mange mennesker og glæder sig over en skøn arkitektur eller andre værdifulde ting i det.

Derfor kan jeg ikke se andet, end at dette forslag, hvis det bliver administreret rigtigt – hvad jeg er sikker på det vil blive – viser sig at være et godt forslag. Det, vi gør her, er jo ikke bare for os selv, men i lige så høj grad for fremtiden. For det tager ikke lang tid for en bulldozer at rive noget ned, men det er næsten umuligt at genopbygge det, som er gået tabt.

Jeg håber altså, at vi må få et virkelig godt udvalgsarbejde, hvor vi også må prøve at sikre, at kommunerne bliver mere positive over for forslaget, efter at de har udtalt deres betænkkelighed. Men når det gælder private, tror jeg, at langt de fleste, hvis ikke det drejer sig om spekulation, vil være interesseret i at bevare deres hus eller fabrik for fremtiden. Det er i hvert fald det indtryk, jeg har fået rundt omkring i landet af, hvordan det har fungeret hidtil.

Jeg tilsiger altså en velvillig udvalgsbehandling fra Kristeligt Folkeparti og CD.

(Kort bemærkning).

Kirsten Madsen (FP):

Fremskridtspartiet vil gerne svare fru Inger Stilling Pedersen.

Vi mener, at de smukke bygninger allerede er bevaret ved de gældende fredningsbestemmelser; så dem bliver der ikke nogen bulldozer der river ned.

Men vi sætter faktisk menneskeliv højere end bygninger, og da vores muligheder for at bruge penge ubegrænset ikke er til stede, er vi nødt til at prioritere, og så prioriterer vi menneskeliv højere end bygninger.

(Kort bemærkning).

Inger Stilling Pedersen (KRF):

Jamen det er ikke rigtigt, at alt det, der er bevaringsværdigt, er bevaret. Vi læser pludselig, at en mølle eller noget andet bliver revet ned for øjnene af en hel masse mennesker, der gerne ville have bevaret det. Som det er sagt tidligere, får vi nu et redskab i hænde her, som vi skal bruge rigtigt.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg vil gerne først sige til fru Inger Stilling Pedersen, at det faktisk forholder sig sådan, at der er væsentlige penge at tjene på at pille tingene ned, fordi de udnyttelsesgrader, man accepterer i dag, navnlig i byområderne, er af en sådan art, at der kan tjenes mange flere penge ved at pille ned og bygge nyt end ved at bevare, og det er lige præcis det, der er problemet. Derfor er konklusionen af fru Inger Stilling Pedersens betragtninger altså den stik modsatte af den, hun selv gav.

Dernæst vil jeg gerne sige til Fremskridtspartiets ordfører, at jeg egentlig ikke rigtig tror, at Fremskridtspartiet har forstået ret meget af dette her. Vi har ikke råd til det, siger ordføreren. Jamen havde polakkerne råd til efter den anden verdenskrig at opbygge de byer, som var blevet bombet ned i jordhøjde? Havde en af Europas fattigste befolkninger råd til det? Ja, vil Fremskridtspartiet nok indvende, det var de grimme socialister, der fandt på det dér. Nej, det var det ikke, det var et absolut folkeligt krav om at bevare en national egenart, og måske skulle Fremskridtspartiet overveje den side af sagen, at der faktisk ligger væsentlige kulturelle værdier også med hensyn til den nationale egenart i at bevare også andet end herregårde og slotte.

(Kort bemærkning).

Kirsten Madsen (FP):

Det var en meget interessant betragtning af hr. Leif Hermann, for rent faktisk havde polak-

[Kirsten Madsen]

kerne ikke råd til det, og deres levestandard er nu så ringe, at de må leve dårligt. Vi prioriterer altså stadig væk mennesker højere end bygninger.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Jeg tror ikke, fru Kirsten Madsen kan sætte Polens aktuelle levestandard i sammenhæng med opbygningen eksempelvis af den indre by i Warszawa; det tror jeg ikke rigtig fru Kirsten Madsen har nogen forudsætninger for at gøre.

Fru Kirsten Madsen er inde på, at man sætter menneskeliv højere. Jamen hører det ikke til en del af menneskelivet at bo i nogle byer, man kan holde ud at være i? Hører det ikke til en del af menneskelivet, at man kan få orden i sin historie og identificere sig med de omgivelser, man er i? Jeg kan godt se, at fru Kirsten Madsen sukker, for det er måske værdier, som er overordentlig fremmede for Fremskridtspartiet, men til alt held betragtes det som værdier af et stort flertal her i Folketinget.

(Kort bemærkning).

Kirsten Madsen (FP):

De sidste bemærkninger fra hr. Leif Hermann var specielt interessante for mig at høre, fordi man i de danske skoler i dag bevidst undgår at give børnene et forhold til deres fortid, fordi de skal være internationale socialister.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Jeg må på det kraftigste tage afstand fra fru Kirsten Madsens sidste indlæg. Jeg kan garantere, at der i de danske folkeskoler gives megen historieundervisning netop for at skabe mulighed for at forstå de rødder, som det er vigtigt at børn kender, og dertil har vi brug for at bevare bygninger og bymiljøer fra dengang, både fra Christian den Fjerdes tid og fra 1920'erne, så de kan forstå, at tingene har været anderledes engang, og dermed kan lære, at tingene også kan blive anderledes fremefter.

(Kort bemærkning).

Glistrup (FP):

Jeg må meget skarpt tage afstand fra fru Marianne Jelveds bemærkninger om den danske

folkeskole, som hun åbenbart intet kender til, som den er i dag, medmindre hun vil sige, at man tager hensyn til rødder – ordet rødder i en ganske speciel betydning – for det er jo det, den danske folkeskole gør. Den tager hensyn til rødder, det er rigtigt, men ikke noget af det, der er værdifuldt i dansk kultur. Det er den danske folkeskole aldeles fremmed i dag.

Så hører man hr. Leif Hermann hævde, at der er et flertal i det danske Folketing. Jamen det er jo derfor, det går så galt; der er forhåbentlig ikke noget flertal i det danske folk. Når Polen har den lave levestandard, det har i dag, er det, fordi Polen havde en hr. Chr. Christensen, der lavede tilsvarende idiotiske foranstaltninger tilbage i 1945, 1947 og 1948 med hensyn til genopbygning af Warszawa. Polen lever på sultegrænsen i dag, fordi man havde en sådan miljøminister i Polen i 1940'erne, som vi har i dag i Danmark i 1980'erne.

(Kort bemærkning).

Marianne Jelved (RV):

Det er ikke, fordi jeg tror, det på nogen måde nytter at sige noget til hr. Glistrup, men af hensyn til offentligheden vil jeg gerne understrege, at jeg med 20 års virke som historielærer i den danske folkeskole måske har lidt mulighed for at udtale mig om den. Der er det med folkeskoler, at det kender alle mennesker noget til, for det har de selv engang prøvet, men dermed er intet sagt om kvaliteten af deres meninger.

Jørgen Tved (FK):

Om jeg forstår, hvorfor nogen dog kan blive ophidset over de besynderlige standpunkter, der kommer fra Fremskridtspartiet, også når vi diskuterer kultur! Det er vist noget, der ligger det parti så fjernt, at der ikke er nogen grund til at lade sig ophidse over deres mærkelige synspunkter heller i denne sag!

Da jeg gik til frokost, var jeg faktisk meget forvirret. Det er sjældent, jeg er det, når vi skal diskutere en politisk sag, men jeg følte, at den tale, jeg havde skrevet meget møjsommeligt med én finger på maskinen, havde hr. Engell fået fingre i og blev holdt af ham.

Jeg er derfor meget enig i de synspunkter, der kom til udtryk gennem den konservative ordfører. Han brugte faktisk de helt rigtige eksempler, fortalte om, hvor åndssvagt vi bærer os ad, når vi river en gammel præstegård ned på Fyn,

[Jørgen Tved]

og hvor klogt vi bærer os ad, hvis vi f.eks. bevarer Bryghuset ude i Valby. De er – og der var en hel masse andre eksempler – forudsætninger for, at vi kan bevare det, der er synlige udtryk for tidligere tiders kultur, også den lidt nærmere 1940, og jeg synes, det er godt, at vi går frem til 1940. Men for at vi kan få en oversigt over alle disse ting, skal vi have værktøjet, altså registrering.

Det sagde hr. Engell meget rigtigt og meget godt, og alle de andre ordførere har fået afleveret de fristile, som de møjsommeligt har lavet, ligesom jeg gjorde. Hr. Engell brugte min. Jeg synes, den var mægtig god.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil gerne takke de fleste af ordførerne for deres indlæg heroppefra i dag. Hensigten med lovforslaget er jo at forstærke indsatsen for bygningsfredning og bygningsbevaring, og denne hensigt synes jeg nok Folketinget i dag har bakket meget positivt op.

Den foreslåede pligt for kommunerne til at registrere bygninger opført før 1940 er et afgørende element i denne indsats. Ved registrering får man viden om, dels hvor de lokale og nationale bevaringsinteresser er, dels hvilke beskyttelsesforanstaltninger de påkalder. Kommunernes udgifter til registrering vil i øvrigt, som det fremgår af lovbemærkningerne, blive kompenseret af staten, da en sådan registrering som hidtil betragtes som en overvejende statslig opgave. Kommunernes pligt til at indarbejde bevaringshensyn i kommuneplanerne tydeliggøres. Når de bevaringsværdige områder er udpeget i kommuneplanerne, vil lokalplanpligten blive skærpet i disse områder.

Endvidere styrkes kommunalbestyrelsens muligheder for at påvirke bygningernes ydre fremtræden i forbindelse med byggearbejde i disse områder. Vedligeholdelsen og plejen af en bygning er afgørende for dens bevarelse. Når først en bygning på grund af manglende vedligeholdelse er gået i forfald, melder tanken om nedrivning sig jo. Derfor foreslås det, at der på landsplan sættes ind med en oplysnings- og informationskampagne, som hr. Baadsgaard også var inde på. Kampagnen, der især vil være rettet til ejere af bevaringsværdige ejendomme, vil beskrive behovet for vedligeholdelse af disse bygninger og give anvisninger på, hvordan det kan gøres.

Arkitektur er meget sårbar over for bygningsændringer, der ikke udføres i overensstemmelse med bygningens oprindelige idé og tradition. Udviklingen i de senere år har derfor vist et behov for at frede en række meget værdifulde bygninger fra dette århundrede. Det er baggrunden for, at vi foreslår reglen om 100 år som hovedbetingelse for fredning ophævet, men jeg vil gerne understrege, at bygningsfredning fortsat kun vil finde sted, når der er tale om væsentlig arkitektonisk eller kulturhistorisk værdi.

Der er fremsat nogle betragtninger fra forskellige ordførere, som jeg kort skal nævne, men derudover er jeg helt parat til under udvalgsarbejdet at tage fat på nogle tekniske problemer, hvis løsning stadig udestår. F.eks. er hr. Baadsgaards betragtning, om det, der her foreslås, er tilstrækkeligt, noget, vi nok må foretage en nøjere vurdering af under udvalgsarbejdet.

Man har ligeledes spurgt, hvad den skærpede lokalplanpligt egentlig vil indebære. Den foreslåede skærpede lokalplanpligt er knyttet til de bevaringsværdige områder, der udpeges i kommuneplanen, og kun til disse. Det betyder, at den skærpede lokalplanpligt først vil indtræde, når der i kommuneplanerne er indarbejdet bestemmelser om bevaring af bebyggelser og bymiljøer og afgrænsningen af de bevaringsværdige områder er fastlagt. Dette forventes at være gennemført og afsluttet med kommuneplanrevisionen i 1996.

Som det er nævnt i bemærkningerne til lovforslaget, er det på nuværende tidspunkt meget vanskeligt at skønne over omfanget af udgifterne til lokalplanerne som følge af den skærpede lokalplanpligt. Planstyrelsen er derfor indstillet på at drøfte spørgsmålet om kompensation til kommunerne, når spørgsmålet måtte blive aktuelt, formentlig i 1995-96.

Der er også rejst spørgsmålet, om man nu kan hindre, at en bevaringsværdig bygning nedrives. Det foreliggende lovforslag ændrer ikke ved decentraliseringen inden for planlovs-systemet. Ansvaret for varetagelse af bevaringsinteresserne vil derfor som hidtil efter kommuneplanloven ligge hos de enkelte kommunalbestyrelser. Statens rolle er at medvirke til at påpege, hvor bevaringsinteresserne findes. Det er herefter kommunalbestyrelsens opgave at udarbejde kommune- og lokalplaner, der sikrer opretholdelsen af bevaringsværdierne.

[Miljøministeren]

Det vil endvidere være kommunalbestyrelsens afgørelse, i hvilket omfang man vil håndhæve lokalplanens bestemmelser. Ønsker en kommunalbestyrelse ikke at bevare en bygning, kan staten kun gribe ind, hvis bygningen har den fornødne arkitektoniske eller kulturhistoriske værdi til at blive fredet.

Hr. Leif Hermann var inde på registreringen, og flere andre har strejft det. Skal der foretages registrering i områder, der tidligere har været behandlet i en registrant? Der må vi sige, at man ikke umiddelbart kan overføre, hvad der ligger i disse registranter, til opfølgelse af den nye bestemmelse. De trykte registranter, som jo er udarbejdet af Fredningsstyrelsen, Planstyrelsen, Nationalmuseet og enkelte kommuner, adskiller sig på visse punkter fra de registranter, der nu skal sættes i gang.

De traditionelle registranter indeholder foruden den egentlige bygningsbeskrivelse historiske oplysninger om det enkelte hus. Sådanne oplysninger indgår ikke i det nye registreringssystem, der til gengæld indeholder en langt større differentiering af bevaringsværdien. Der er altså betydelige forskelle. Bortset fra at mange af registranterne er udført for år tilbage, vil det være nødvendigt at gennemgå husene på ny, fordi den differentierede vurdering af bevaringsværdierne udgør en central del af registreringssystemet.

I områder, hvor der tidligere er udført registreringer, kan man eventuelt nøjes med at registrere bygningsværdierne og undlade bygningsbeskrivelserne.

Hr. Baadsgaard spurgte, hvorfor der egentlig skal tages disse specielle hensyn til landbruget. Bemærkningerne omtaler netop dette forhold. Baggrunden for det er, at man her har at gøre med en virksomhed, der for det første normalt er ejet af en enkelt. Ofte er det sådan, at der er en bygning, som har en mindre bedrift bag sig, og det vil sige, at der kan være specielle problemer med disse bygninger, også når vi tænker på deres afhængighed af udefra kommende påvirkninger, f.eks. vind og vejr. Det er baggrunden for, at man skal være specielt opmærksom i sådanne tilfælde.

Hr. Leif Hermann var inde på spørgsmålet om Det Særlige Bygningssyns arbejdsfelt fremover. Sådan som bestemmelsen er udformet – vi kan gerne gå lidt nærmere ind på det under udvalgsarbejdet – skønnes det ikke fra Planstyrel-

sens side, at man i Det Særlige Bygningssyn skulle få forøgede opgaver. Hr. Leif Hermann var inde på en interessant tankegang: Kunne man her f.eks. udmelde temaer om bevaringsplanlægning? Jeg synes, tanken er interessant, og vi vil gerne undersøge den lidt nærmere.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 153:

Forslag til lov om ændring af ophavsretsloven.
Af kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen).
(Fremsat 14/1 88).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6–8 opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 154:

Forslag til lov om ændring af fotografiloven.
Af kultur- og kommunikationsministeren (H. P. Clausen).
(Fremsat 14/1 88).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 201:

Forslag til lov om afgift på erhvervs-mæssig omsætning af bildende kunst.
Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 29/1 88).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 202:

Forslag til lov om ændring af lov om ophavsretten til litterære og kunstneriske værker.
Af Bernhard Baunsgaard (RV) m.fl.
(Fremsat 29/1 88).

Lovforslagene sættes til forhandling.